

Núm. 72
Desembre 2016

Aspectes fiscals bàsics dels preus de transferència

1. INTRODUCCIÓPÀG. **3****2. DIRECTRIUS I NORMATIVA DE REFERÈNCIA**PÀG. **4**

- (2.1) Internacional
- (2.2) Nacional

3. DEFINICIÓ DE PART VINCULADAPÀG. **8****4. OBLIGACIONS DE DOCUMENTACIÓ**PÀG. **8**

- (4.1) Informació país per país
- (4.2) Documentació específica

5. MÈTODES DE VALORACIÓ PER DETERMINAR EL VALOR DE MERCATPÀG. **11****6. SELECCIÓ DEL MÈTODE DE VALORACIÓ MÉS APROPIAT**PÀG. **13****7. ACORDS PREVIS DE VALORACIÓ DE PREUS**PÀG. **13****8. PARÀMETRES QUE CAL CONSIDERAR PER DUR A TERME UNA ANÀLISI ECONÒMICA DE LES TRANSACCIONS ENTRE PARTS VINCULADES**PÀG. **14**

- (8.1) Transaccions comercials: compravenda de productes derivades de les activitats de fabricació i distribució
- (8.2) Operacions de finançament: préstecs i crèdits
- (8.3) Operacions sobre actius intangibles
- (8.4) Serveis intragrup i acord de repartiment de costos
- (8.5) Reestructuracions empresarials en grups multinacionals
- (8.6) Operacions de transmissió d'accions

9. ACORDS PREVIS DE VALORACIÓ DE PREUSPÀG. **22****10. RÈGIM SANCIONADOR**PÀG. **23**

1. INTRODUCCIÓ

Tot i que els nivells de globalització que ha assolit l'economia són molt elevats, la tributació continua tenint sobirania nacional i, per tant, la recaptació d'impostos la du a terme cada estat, atenent a la seva pròpia normativa i regulació. En la pràctica, comporta la interacció de sistemes impositius construïts sobre bases no sempre homogènies i amb tipus impositius diferents que puguin portar a espais de fricció en els quals sigui possible una menor tributació a través de la “desaparició” de beneficis a efectes fiscals o, si més no, del seu trasllat a ubicacions amb una imposició menor.

La planificació fiscal agressiva, entesa com aquella que, tot i la seva legalitat, produeix efectes tributaris no desitjats, aprofita les llacunes normatives i la manca d'homogeneïtat dels sistemes tributaris esmentats anteriorment per aconseguir efectes favorables per al contribuent que opera en diversos països. No obstant això, sovint, són únicament les empreses multinacionals les que es poden beneficiar d'estratègies per minimitzar la seva càrrega tributària, mentre que la major part de les persones físiques i les empreses locals no tenen accés a aquest tipus de planificació fiscal, la qual cosa comporta un avantatge competitiu addicional en favor de les primeres.

Amb el projecte “**BEPS**”¹ (per les seves sigles en anglès Base Erosion and Profit Shifting) es fa referència a l'erosió de la base imposable i al trasllat de beneficis de la ubicació en la qual realment s'ha produït l'activitat vers ubicacions amb una menor imposició fiscal. Majoritàriament, com ja s'ha indicat, la planificació fiscal agressiva a què fan referència els documents de BEPS no es fa de manera il·legal sinó que s'aprofita de les esclatxes de normes que no responen de manera adequada a la complexitat d'un món globalitzat. En aquest marc, si bé no es pretén qüestionar la importància d'eliminar la doble imposició, es fa necessari fer-ho segons unes normes internacionals, acceptades per la majoria de parts i que aporten seguretat i transparència al tràfic comercial i que, alhora, garanteixen el pagament de l'impost en la jurisdicció en la qual realment s'ha generat l'ingrés.

Dins el projecte BEPS¹ es tracten, entre altres aspectes, els preus de transferència, és a dir, la manera d'evitar en els grups multinacionals –aquells que actuen en diversos països– el risc que els membres del grup estableixin condicions en les seves relacions intragrup diferents de les que s'haguessin acordat entre parts independents. Per mitigar aquest risc en les operacions entre empreses vinculades s'han de determinar uns preus de transferència que resultin apropiats a efectes fiscals, entenent que són els preus als quals una empresa transmet béns (materials i intangibles) o presta serveis.

El **principi de plena competència** (“arm's length principle” en anglès) és l'estàndard internacional a efectes de preus de transferència que han adoptat els països membres de l'OCDE. La declaració que atorga caràcter oficial al principi de plena competència es troba en l'apartat 1 de l'article 9 del Model de conveni tributari de l'OCDE, que constitueix la base de negociació dels convenis fiscals bilaterals entre països membres i entre un nombre cada cop més gran de països no membres. L'article 9.1 disposa que:

“(Quan) [...] dues empreses (associades) estiguin, en les seves relacions comercials o financeres, unides per condicions acceptades o imposades que difereixin de les que serien acordades per empreses independents, els beneficis que haurien estat obtinguts per una de les empreses si no hi haguessin aquestes condicions i que, de fet, no s'han dut a terme a causa d'aquestes, es poden incloure en els beneficis d'aquesta empresa i, en conseqüència, sotmetre's a imposició.”

L'aplicació del principi de plena competència es basa en la comparació de les condicions d'una operació vinculada amb les condicions de les operacions que han dut a terme parts independents (**principi de comparabilitat**). Així entès, les transaccions compleixen amb el principi de plena competència quan les

¹ Treballs realitzats per l'OCDE i el G20 durant els exercicis 2013 a 2016 en relació amb les 15 accions del projecte denominat Base Erosion and Profit Shifting, contra l'erosió de la base imposable i el trasllat de beneficis entre entitats vinculades.

condicions aplicades i els preus que s'han pagat en transaccions entre parts vinculades es poden comparar amb aquelles que han aplicat i pagat les parts independents sota circumstàncies similars. El principi de plena competència pretén detectar i eliminar, si s'escau, l'efecte provocat en els beneficis derivats de condicions especials per relació entre les parts.

Si bé a nivell teòric l'aplicació del principi de plena competència i la conveniència d'utilitzar uns preus de transferència adequats és fàcilment comprensible, en la pràctica no sempre és senzill, entre altres motius perquè les empreses de grups multinacionals poden dur a terme entre si transaccions comercials motivades per la pròpia idiosincràsia del grup que no es durien a terme entre parts independents i sense que això comporti que s'està perseguint un objectiu d'elusió fiscal.

Si trasladem aquesta qüestió a l'àmbit comptable, la norma de registre i valoració núm. 21 *Operacions entre empreses del grup* de l'actual pla general comptable estableix que, amb caràcter general (sense perjudici del que es disposa específicament per a determinades operacions quan els elements objecte de la transacció s'hagin de qualificar com a negoci), les operacions amb parts vinculades s'han de comptabilitzar en el moment inicial pel seu valor raonable i que, en cas que el preu acordat en difereixi, la diferència s'haurà de registrar atenent a la realitat econòmica de l'operació. Sobre això hi ha diverses consultes de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes que indica, per a operacions amb parts vinculades concretes, quina és la seva realitat econòmica i com s'han de reflectir comptablement. Per això, en aquest sentit, podríem concloure que ambdues normatives, la fiscal i la comptable, tot i que amb algunes matisacions, pràcticament convergeixen.

Tant la complexitat que pot revestir la determinació d'aquest valor raonable o preu de transferència, com la rellevància que té en determinades auditories l'anàlisi de les transaccions amb parts vinculades, justifiquen un quadern tècnic que expliqui, amb cert detall, els aspectes fiscals bàsics sobre preus de transferència perquè serveixi d'ajut als auditors de comptes –no experts en aquesta temàtica de la fiscalitat– per conèixer quines Directrius i normativa de referència han de considerar, poder analitzar en els seus client quins haurien de ser els procediments que s'han d'aplicar, establir quina documentació o aspectes mínims han de sol·licitar i avaluar, si s'escau, la necessitat d'utilitzar els serveis d'un expert en aquesta matèria. Cal recordar, addicionalment, que les normes d'auditoria tenen una norma, la NIA-ES 550, que tracta de les responsabilitats que té l'auditor sobre les relacions i transaccions amb parts vinculades en una auditoria d'estats financers. En concret, aquesta norma desenvolupa l'aplicació de les normes d'identificació i valoració de riscos, respostes als riscos valorats i frau (NIA-ES 315, 330 i 240, respectivament), en relació amb els riscos d'incorrecció material associats a les relacions i transaccions amb parts vinculades i, per tant, s'haurà de considerar en les auditories de comptes d'entitats que tinguin aquest tipus de transaccions.

2. DIRECTRIUS I NORMATIVA DE REFERÈNCIA

Ja des de principi del segle XX, les organitzacions econòmiques internacionals i els diferents països sota el lideratge de l'OCDE han desenvolupat mesures per actualitzar les normes impositives internacionals, minimitzar els efectes perversos de la doble imposició i limitar els problemes de BEPS de manera coordinada, però essent conscients, alhora, de les dificultats de conjugar-ho amb el dret sobirà de cada país a establir les seves pròpies normes impositives. A més, per tal que siguin efectives, totes aquestes mesures han de ser implementades pels governs mitjançant les modificacions de les normes de dret intern, incloent-t'hi normes enfortides sobre Companyies Foranes Controlades (CFC), un enfocament comú per limitar l'erosió de les bases imposables mitjançant la deduïbilitat d'interessos i noves normes per neutralitzar els mecanismes híbrids, que poden produir la doble no imposició a través de complexos instruments financers.

Les Directrius i normativa que es detallen a continuació no pretenen ser una relació exhaustiva, sinó únicament incloure les referències més rellevants que s'han publicat en matèria de preus de transferència.

(2.1) Internacional

a) Directrius de l'OCDE aplicables en matèria de preus de transferència a empreses multinacionals i administracions tributàries (Directrius de l'OCDE, 2010)²

Les Directrius de l'OCDE acceptades pels estats membres han adoptat el principi de plena competència com l'estàndard internacional per a la valoració de preus en transaccions intergrup. Aquestes Directrius estableixen els mètodes per determinar el valor de mercat de les transaccions de béns (béns tangibles i intangibles) i de serveis per poder valorar si les condicions de les relacions comercials i financeres dins d'una multinacional satisfan el principi de plena competència.

Amb data 15 de juny de 2016, l'OCDE va emetre un comunicat³ als efectes d'incorporar a les Directrius el contingut de les accions del Pla d'acció BEPS; aquestes noves Directrius s'espera que siguin emeses a finals de l'exercici 2016.

b) Pla d'acció contra l'erosió de la base imposable i el trasllat de beneficis (Pla d'acció BEPS, 2013-2016)⁴

El Pla d'acció BEPS, que representa el projecte de revisió de les normes de fiscalitat internacional més ambiciós dels darrers cinquanta anys, comporta la resposta dels governs del G20 i de l'OCDE a la necessitat de replantejar les normes vigents de fiscalitat internacional, tenint en compte el model de negoci de les multinacionals.

Aquest pla d'acció consisteix en un pla de quinze accions dirigides a acabar amb la denominada "planificació fiscal agressiva" sota el prisma que qualsevol planificació fiscal possible ha d'anar unida a la realitat del negoci i que és necessari que qualsevol estructura societària d'inversió, que qualsevol contracte o transacció obeeixin a motius econòmics i de negoci i no exclusivament (o principalment) a motius fiscals. Aquestes quinze accions estan estructurades sobre tres pilars fonamentals:

- Dotar de coherència aquelles normes internes que aborden activitats transfrontereres mitjançant nous estàndards internacionals que assegurin la congruència de l'impost sobre societats en l'àmbit internacional.
- Reforçar les exigències de substància en els actuals estàndards internacionals.
- Millorar la transparència i la seguretat jurídica.

La relació de les quinze accions és:

ACCIÓ	
1	Fer front als desafiaments fiscals que planteja l'economia digital.
2	Neutralitzar els efectes dels dispositius híbrids.
3	Reforçar les normes sobre transparència fiscal internacional.
4	Limitar l'erosió de la base imposable via deducció d'interessos i altres pagaments financers.
5	Incrementar l'eficiència de les mesures per contrarestar les pràctiques fiscals perjudicials, tenint en compte la transparència i la substantivitat.
6	Impedir l'abús dels convenis per evitar la doble imposició (CDI).
7	Impedir l'evitació deliberada de la condició d'establiment permanent.

² Directrius de l'OCDE <http://bit.ly/2eaJb15>

³ <http://www.oecd.org/tax/oecd-council-approves-incorporation-of-beps-amendments-into-the-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations.htm>

⁴ Pla d'acció BEPS <http://bit.ly/2ehQkgK>

8 a 10	Garantir que els resultats en matèria de preus de transferència tinguin correspondència amb la creació de valor.
11	Establir mètodes per a la recopilació i anàlisi de dades sobre erosió de la base imposable, trasllat de beneficis i mesures per abordar aquesta qüestió.
12	Requerir als contribuents que comuniquin els seus mecanismes de planificació fiscal agressiva.
13	Nova anàlisi de la documentació sobre preus de transferència.
14	Fer més efectius els mecanismes per a la resolució de controvèrsies (procediments amistosos).
15	Desenvolupar un instrument unilateral per a l'aplicació de les mesures desenvolupades.

D'aquestes, les accions directament relacionades amb els preus de transferència són les accions **8 a 10** i la **13**, la finalitat de les quals és proporcionar, a través del diàleg entre administracions fiscals i empreses multinacionals, Directrius més detallades sobre les operacions vinculades per tal de facilitar unes comprovacions fiscals menys costoses, tant per a les empreses com per als òrgans d'inspecció.

L'octubre de 2015 es van publicar els Documents BEPS⁵ que recullen un resum dels passos fets fins a la data en relació amb cadascuna de les quinze accions que planteja el Pla d'acció BEPS. També inclouen l'anàlisi de les estructures i pràctiques que cal combatre amb recomanacions i propostes de mesures i actuacions que les administracions haurien d'adoptar per aconseguir-ho, ja sigui individualment o, preferiblement, de manera coordinada. Comporten el paquet definitiu de mesures per dur a terme una reforma integral, coherent i coordinada de la normativa tributària internacional i dotar els diferents estats de solucions per limitar els "buits normatius" que hi ha en l'àmbit internacional que permeten el trasllat artificial de beneficis a jurisdiccions de baixa o nul·la tributació.

c) Directiva (UE) 2016/1164 del Consell (Directiva antielusió fiscal)

La Directiva (UE) 2016/1164 del Consell de 12 de juliol de 2016, per la qual s'estableixen normes contra les pràctiques d'elusió fiscal que incideixen directament en el funcionament del mercat interior (Directiva antielusió fiscal o ATAD, per les seves sigles en anglès)⁶ és el resultat final d'una proposta de la Comissió Europea publicada el 28 de gener de 2016 dins d'un paquet de mesures de lluita contra l'evasió fiscal.

Segons estableix la mateixa Directiva en les consideracions:

"[...]

(1) *Les prioritats polítiques actuals en matèria de fiscalitat internacional posen de relleu la necessitat de garantir el pagament de l'impost allà on es generin els beneficis i el valor [...]. Aquests nous objectius polítics s'han traduït en recomanacions d'actuació concretes en el context de la iniciativa contra l'erosió de la base imposable i el trasllat de beneficis ("BEPS") de l'OCDE [...]. En resposta a la necessitat d'aconseguir una imposició més equitativa, la Comissió, en la seva Comunicació de 17 de juny de 2015, va establir un Pla d'acció per a un sistema d'imposició de les societats just i eficaç a la Unió Europea.*

(2) *Els informes finals sobre els quinze punts d'acció de l'OCDE contra la BEPS es van fer públics el 5 d'octubre de 2015 [...]. En aquests, el Consell va subratllar la necessitat de trobar solucions comunes i alhora flexibles, a escala de la UE, que s'ajustin a les conclusions BEPS de l'OCDE. A més, en les conclusions s'empara una ràpida i efectiva aplicació coordinada de les mesures contra la BEPS en el pla de la UE i es considera que les directives de la UE han de ser, si escau, el millor mitjà per posar en pràctica les conclusions BEPS de l'OCDE a escala de la UE [...]. D'altra banda, només un marc comú pot permetre evitar la fragmentació del mercat i posar fi al falsejament del mercat i a les asimetries que hi ha actualment. Per últim, comptar amb mesures nacionals d'aplicació que s'atenguin a un*

⁵ Documents BEPS: accés a la documentació resum dels informes per a cadascuna de les 15 accions identificades en el Pla d'acció BEPS <https://www.oecd.org/ctp/beps-resumenes-informes-finales-2015.pdf>

⁶ Directiva antielusió fiscal: <http://www.boe.es/doue/2016/193/L00001-00014.pdf>

plantejament comú en tota la Unió aportaria seguretat jurídica als contribuents, ja que aquestes mesures serien compatibles amb el Dret de la Unió [...].

L'article 11 de la Directiva fixa el 31 de desembre de 2018 com a data màxima de transposició per als estats membres, i l'1 de gener de 2019 com a la data d'aplicació d'aquestes mesures, sense perjudici de les disposicions transitòries específiques previstes.

(2.2) Nacional

Espanya ha estat un dels països pioners a l'hora d'incorporar en la seva legislació interna la normativa per evitar les pràctiques d'elusió fiscal i ho ha fet a través de la **Llei 27/2014, de 27 de novembre, de l'Impost sobre Societats (LIS)** i el **Reial decret 634/2015, de 10 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament de l'Impost sobre Societats (RIS)**, els quals regulen el règim aplicable en matèria de preus de transferència per als períodes impositius iniciats a partir de l'1 de gener de 2015 en endavant (encara que alguns articles que es refereixen als requisits de documentació no són aplicables fins als períodes impositius iniciats a partir de l'1 de gener de 2016).

Aquesta normativa inclou canvis rellevants respecte a la regulació anterior als efectes de fer-se ressò de les conclusions i pautes que s'estan adoptant en el pla internacional (accions Projecte BEPS). Entre les novetats més destacades i que es desenvolupen en el decurs d'aquest quadern tècnic s'inclouen:

- Una reducció de l'àmbit de qui té la consideració de parts vinculades.
- Esmert explícit al fet que el valor de mercat de les operacions s'ha de determinar atenent als paràmetres següents:
  - La naturalesa de l'operació i la conducta de les parts;
  - L'estratègia empresarial i/o qualsevol altra circumstància que sigui rellevant i sobre la qual el contribuent hagi pogut disposar d'informació.
- La introducció d'obligacions d'informació país per país i l'enfortiment dels requisits específics de documentació de preus de transferència.
- L'eliminació de la jerarquia entre els cinc mètodes de valoració per justificar el valor de mercat de les operacions amb parts vinculades i l'acceptació, amb caràcter subsidiari, d'altres mètodes i tècniques de valoració.
- Determinades modificacions en el règim dels acords previs de valoració (APV o APA per Advance Price Arrangement).
- La possibilitat de regularització prèvia de l'ajustament secundari via restitució patrimonial entre les parts vinculades.
- La vinculació del règim sancionador a manca d'una correcta documentació de preus de transferència i una reducció, en termes generals, del règim sancionador.

D'altra banda, la LIS incorpora el principi d'estanquitat de les valoracions que es deriven de les operacions vinculades a través de l'article 18.14 en establir que *"El valor de mercat als efectes d'aquest impost, de l'impost sobre la renda de les persones físiques o de l'impost sobre la renda de no residents no produeix efectes respecte a altres impostos, llevat que hi hagi una disposició expressa en contra"*.

La estanquitat del règim d'operacions vinculades pretén evitar que el valor de mercat en imposició directa resulti també d'aplicació en la imposició indirecta i a la inversa.

3. DEFINICIÓ DE PART VINCULADA

L'article 18.2 de la LIS estableix que "Es consideraran persones o entitats vinculades les següents:

a	Una entitat i els seus socis o partícips.
b	Una entitat i els seus consellers o administradors, excepte pel que fa a la retribució per l'exercici de les seves funcions
c	Una entitat i els cònjuges o persones unides per relacions de parentiu, en línia directa o col·lateral, per consanguinitat o afinitat fins al tercer grau dels socis o partícips, consellers o administradors.
d	Dues entitats que pertanyin a un mateix grup.
e	Una entitat i els consellers o administradors d'una altra entitat, quan totes dues entitats pertanyin a un mateix grup.
f	Una entitat i una altra entitat participada per la primera indirectament en almenys el 25 per cent del capital social o dels fons propis.
g	Dues entitats en les quals els mateixos socis, partícips o els seus cònjuges, o persones unides per relacions de parentiu, en línia directa o col·lateral, per consanguinitat o afinitat fins al tercer grau, participin directament o indirectament en almenys el 25 per cent del capital social o els fons propis.
h	Una entitat resident en territori espanyol i els seus establiments permanents a l'estranger.

En els supòsits en què la vinculació es defineixi en funció de la relació dels socis o partícips amb l'entitat, la participació ha de ser igual o superior al 25 per cent. La menció als administradors ha d'incloure els de dret i els de fet. Es parla de grup quan una entitat té o pot tenir el control d'una altra o altres segons els criteris que estableix l'article 42 del Codi de comerç, independentment de la seva residència i de l'obligació de formular comptes anuals consolidats".

Respecte a la normativa anterior, amb la nova LIS en vigor des del 1 de gener de 2015, s'ha posat de manifest la necessitat creixent de restringir els supòsits de vinculació en l'àmbit de la relació soci-societat, que resta fixat en el 25 per cent de participació (anteriorment estava establert en el 5 per cent -o 1 per cent en el cas d'entitats cotitzades).

Ahora, l'apartat b) estableix una novetat en la vinculació d'una entitat amb els seus consellers o administradors, en reconèixer que aquesta vinculació no tindrà lloc quan la retribució percebuda respongui a l'exercici de les seves funcions.

4. OBLIGACIONS DE DOCUMENTACIÓ

Els requisits de documentació en resposta a l'Acció 13 (Nova anàlisi de la documentació sobre preus de transferència) del Pla d'acció BEPS els recull l'article 18, *Operacions vinculades de la LIS* i els articles 13 a 16 del RIS, segons el detall següent:

ARTICLE	
13	Informació i documentació sobre entitats i operacions vinculades.
14	Informació país per país.
15	Documentació específica del grup al qual pertanyi el contribuent.
16	Documentació específica del contribuent.

Amb caràcter general, aquesta normativa comporta l'enfortiment dels requisits específics de documentació de preus de transferència per acreditar que les operacions vinculades es duen a terme en condicions de mercat. Els requeriments de documentació s'adapten al perfil de cada empresa o grup d'empreses segons el seu volum de facturació, segons el quadre resum següent:

XIFRA DE NEGOCI DEL GRUP O CONTRIBUENT EN MILIONS D'€	INFORMACIÓ PAÍS PER PAÍS	DOCUMENTACIÓ ESPECÍFICA			
		EN L'ÀMBIT GRUP (MASTER FILE)	EN L'ÀMBIT CONTRIBUENT (LOCAL FILE)		
			General	Simplificat	Document normalitzat
Més de 750	X	X	X		
De 45 a 750		X	X		
De 10 a 45				X	
Menys de 10					X

(4.1) Informació país per país

Exigible a residents en territori espanyol, que tinguin la condició de societat dominant d'un grup i que no siguin, alhora, dependents d'una altra entitat quan la **xifra de negocis del grup sigui superior a 750 milions d'euros** en els dotze mesos anteriors a l'inici del període impositiu. Excepcionalment, es pot estendre l'obligació a la filial espanyola del grup multinacional.

La societat dominant del grup ha de recollir la informació següent per país:

- Ingressos bruts del grup, cal distingir entre els que s'obtenen amb entitats vinculades o amb tercers.
- Resultats abans de l'Impost sobre societats o impostos de naturalesa idèntica o anàloga a aquest.
- Impost sobre societats o impostos de naturalesa idèntica o anàloga que s'han satisfet, incloent-hi les retencions suportades.
- Impost sobre societats o impostos de naturalesa idèntica o anàloga a aquest que s'han meritat, incloent-hi les retencions.
- Import de la xifra de capital i altres fons propis existents en la data de conclusió del període impositiu.
- Mitjana de la plantilla.
- Actius materials i inversions immobiliàries diferents de tresoreria i drets de crèdit.
- Llista d'entitats residents, incloent-hi els establiments permanents i activitats principals que duguin a terme cadascuna d'elles.
- Altra informació que es consideri rellevant i una explicació, si escau, de les dades que s'inclou en la informació.

La informació país per país és exigible per a períodes impositius iniciats a partir de l'1 de gener de 2016. El termini per presentar la informació conclou un cop han transcorregut dotze mesos des de la finalització del període impositiu (31 de desembre de 2017, quan el tancament fiscal es correspon amb l'any natural).

(4.2) Documentació específica

L'article 18.3 de la LIS estableix que "Les persones o entitats vinculades, per tal de justificar que les operacions efectuades s'han valorat pel seu valor de mercat, han de mantenir a disposició de l'Administració tributària, d'acord amb principis de proporcionalitat i suficiència, la documentació específica que s'estableixi reglamentàriament", no obstant això, el mateix article 18.3 –en els mateixos termes que l'article 13.3 del RIS–, enumeren determinats supòsits en els quals aquesta documentació específica no serà exigible:

"[...]

- a) A les operacions efectuades entre entitats que s'integrin en un mateix grup de consolidació fiscal, sense perjudici d'allò que preveu l'article 65.2 d'aquesta Llei.
- b) A les operacions efectuades amb els seus membres o amb altres entitats integrants del mateix grup de consolidació fiscal per les agrupacions d'interès econòmic, d'acord amb el que preveu la Llei 12/1991, de 29 d'abril, d'agrupacions d'interès econòmic, i les unions temporals d'empreses, que regula la Llei 18/1982, de 26 de maig, sobre règim fiscal d'agrupacions i unions temporals d'empreses i de les societats de desenvolupament industrial regional, i inscrites al Registre Especial del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. No obstant això, la documentació específica és exigible en el cas d'unions temporals d'empreses o fórmules de col·laboració anàlogues a les unions temporals que s'acullin al règim que estableix l'article 22 d'aquesta Llei.
- c) A les operacions efectuades en l'àmbit d'ofertes públiques de venda o d'ofertes públiques d'adquisició de valors.
- d) A les operacions efectuades amb la mateixa persona o entitat vinculada, sempre que l'import de la contraprestació del conjunt d'operacions no superi els 250.000 euros, d'acord amb el valor de mercat. [...]"

En relació amb els requeriments de documentació per al **règim general**, si bé es manté l'estructura dual, documentació específica a nivell grup (**Master file**) i documentació específica a nivell contribuent (**Local file**) de la normativa anterior, s'incorporen una sèrie de nous requisits, tant qualitius com quantitius, quant al contingut d'ambdós que, de fet, comporten una ampliació important de les obligacions.

A més del règim general, la normativa recull un **règim simplificat** en el qual no és necessari presentar documentació en l'àmbit de grup (Master file) i la informació en l'àmbit de contribuent és menor que en el règim general (el contingut de la informació que s'ha d'incloure en el règim simplificat queda definida en l'article 16.4 del RIS). Aquest règim simplificat, tal com s'observa en el quadre anterior, és d'aplicació "en relació amb les persones o entitats vinculades l'import de la xifra de negocis dels quals, que es defineix en els termes que estableix l'article 101 d'aquesta Llei, sigui inferior a 45 milions d'euros". No obstant això, el mateix article 18.3 de la LIS enuncia de manera expressa determinades operacions que no poden aplicar els requeriments simplificats (l'article 16.5 del RIS reproduïx la mateixa relació d'operacions) i que són:

"[...]

1. Les efectuades per contribuents de l'impost sobre la renda de les persones físiques, en l'exercici d'una activitat econòmica, a la qual sigui aplicable el mètode d'estimació objectiva amb entitats en què aquells o els seus cònjuges, ascendents o descendents, de manera individual o conjuntament entre tots, tinguin un percentatge igual o superior al 25 per cent del capital social o dels fons propis.
2. Les operacions de transmissió de negocis.
3. Les operacions de transmissió de valors o participacions representatius de la participació en els fons propis de qualsevol tipus d'entitats no admeses a negociació en algun dels mercats regulats de valors, o que estiguin admesos a negociació en mercats regulats situats en països o territoris qualificats com a paradisos fiscals.
4. Les operacions sobre immobles.
5. Les operacions sobre actius intangibles. [...]"

Finalment, s'estableix la possibilitat que les entitats de dimensió reduïda (aquella que té un import net de la xifra de negocis consolidat inferior a 10 milions d'euros) complimentin aquesta documentació a través d'un "**document normalitzat**" elaborat pel Ministeri a aquest efecte.

Pel que fa a l'exigibilitat de les "noves" obligacions de documentació, la informació i documentació específica que estableixen els articles 15 i 16 del RIS són d'aplicació per als períodes impositius que s'inicien a partir de l'1 de gener de 2016.

5. MÈTODES DE VALORACIÓ PER DETERMINAR EL VALOR DE MERCAT

Les definicions dels mètodes de valoració que es detallen a continuació es corresponen amb les que inclouen les Directrius de l'OCDE, que són consistents amb les que inclou l'article 18.4 de la LIS.

(5.1) Mètodes tradicionals basats en la transacció

a) Mètode del preu lliure comparable (o "CUP", per Comparable Uncontrolled Price)

"El mètode del preu lliure comparable consisteix a comparar el preu facturat per béns o serveis transmesos o prestats en una operació vinculada amb el preu facturat per béns o serveis transmesos o prestats en una operació no vinculada comparable en circumstàncies també comparables. Si hi ha diferències entre els dos preus, això pot indicar que les condicions de les relacions comercials i financeres de les empreses associades no s'ajusten a les de plena competència i que el preu de l'operació vinculada potser hagi de substituir-se pel preu de l'operació no vinculada".

b) Mètode del preu de revenda (o "RPM", per Resale Price Method)

"El mètode del preu de revenda s'inicia amb el preu al qual s'ha comprat a una empresa associada un producte que es revèn a una empresa independent. Aquest preu (el preu de revenda), llavors, es redueix en un marge brut adequat (el "marge del preu de revenda" o "marge de revenda"), representatiu de la quantia amb la qual el revededor pretendria cobrir els seus costos de venda i les seves despeses d'explotació i, en funció de les tasques desenvolupades (considerant els actius utilitzats i els riscos assumits), obtenir un benefici apropiat. El resultat que es deriva de sostreure el marge brut es pot entendre que constitueix, després de dur a terme els ajustaments per tenir en compte els costos associats a la compra del producte (per exemple, els dret de duana), un preu de plena competència en la transmissió originària dels actius entre les empreses associades. Aquest mètode probablement sigui més útil quan s'aplica a activitats de comercialització".

c) Mètode del cost incrementat (o "CPLM", per Cost Plus Method)

"El mètode del cost incrementat parteix dels costos en què ha incorregut el proveïdor dels actius (o dels serveis) en una operació vinculada per proporcionar els actius transmesos o els serveis prestats a un comprador associat. A aquest cost, s'hi afegeix un marge de cost incrementat per poder dur a terme un benefici adequat en vista de les funcions desenvolupades i de les condicions

del mercat. El resultat, que s'obté després d'afegir el marge del cost incrementat als costos abans esmentats, es pot considerar com a preu de plena competència de l'operació vinculada original. Aquest mètode serà probablement més útil quan es venen productes semiacabats entre dues parts associades, si s'han conclòs acords d'explotació compartida d'actius o altres de compra-aprovisionament a llarg termini o quan l'operació vinculada consisteix en la prestació de serveis".

(5.2) Mètodes basats en el benefici

d) Mètode de repartiment del benefici (Transactional Profit Split Method)

"Quan les operacions estan molt relacionades, potser no sigui factible avaluar-les de manera separada. En circumstàncies similars, les empreses independents podrien decidir la constitució d'una societat de persones i acordar una fórmula de repartiment dels beneficis. Així doncs, el mètode del repartiment del benefici intenta eliminar la incidència que, sobre els beneficis, provoquen les condicions especials acordades o imposades en una operació vinculada (o en operacions vinculades que resulta més convenient tractar conjuntament d'acord amb els principis del Capítol I de les Directrius de l'OCDE), i fixar un repartiment de la utilitat que normalment haurien acordat empreses independents si haguessin dut a terme l'operació o operacions en qüestió. El mètode de repartiment del benefici identifica, en primer lloc, la utilitat que s'ha de distribuir entre les empreses associades per les operacions vinculades. Posteriorment, aquest benefici es reparteix entre les empreses associades en funció d'uns criteris econòmicament vàlids que s'aproximen al repartiment de la utilitat que s'hagi previst i reflectit en un acord en condicions de plena competència. El benefici conjunt pot ser la utilitat total derivada de les operacions o una utilitat residual que representa la utilitat que no es pot assignar fàcilment a una de les parts, com és la utilitat derivada d'intangibles de gran valor i, de vegades, únics. La contribució de cada empresa es determina a partir d'una anàlisi funcional, tal com exposa el Capítol I, i s'ha de valorar, en la mesura que resulti possible, sobre la base de dades externes fiables disponibles en el mercat. L'anàlisi funcional és una anàlisi de les funcions desenvolupades per cada empresa (atesos els actius utilitzats i els riscos assumits per cadascuna d'elles). Els criteris exteriors procedents del mercat poden incloure, per exemple, els percentatges de repartiment de la utilitat o els rendiments obtinguts entre diverses empreses independents que duguin a terme funcions comparables."

e) Mètode del marge net del conjunt d'operacions (o "TNMM", per Transactional Net Margin Method)

"El mètode del marge net de l'operació determina, a partir d'una base adequada (per exemple, costos, vendes, actius), el marge net de benefici que obté un contribuent d'una operació vinculada (o d'operacions que s'han d'agregar de conformitat amb els principis que exposa el Capítol I de les Directrius de l'OCDE). En conseqüència, el mètode del marge net de l'operació s'implementa de manera similar al mètode del cost incrementat i al mètode del preu de revenda. Aquesta similitud significa que, perquè el mètode del marge net de l'operació s'apliqui de manera fiable, s'ha de fer de manera compatible amb la posada en funcionament dels altres dos mètodes (mètode del cost incrementat i mètode del preu de revenda). En particular, això implica que el marge net que obté el contribuent d'una operació vinculada (o d'operacions que s'han d'agregar de conformitat amb el que disposa el Capítol I) idealment s'haurien de fixar prenent com a referència el marge net que aquest contribuent obté en operacions comparables no vinculades. Quan no sigui possible, pot resultar indicatiu el marge net que hauria obtingut en operacions comparables una empresa independent. Cal una anàlisi funcional de l'empresa associada i, en últim terme, de l'empresa independent, per determinar si les operacions són comparable i quins ajustament s'han de practicar per obtenir uns resultats fiables. També s'han d'aplicar la resta de requisits de comparabilitat."

(5.3) Mètodes no especificats

A més dels cinc mètodes que descriuen les Directrius de l'OCDE, el subjecte passiu també pot considerar altres mètodes que no estan especificats en les Directrius, sempre que el mètode aplicat estigui en línia amb l'estàndard internacionalment acceptat per establir els preus de transferència, és a dir, el principi de lliure competència.

En una línia similar, la LIS estableix que quan no sigui possible aplicar els mètodes anteriors, es poden utilitzar altres mètodes i tècniques de valoració generalment acceptat que respectin el principi de lliure competència. Alhora, l'article 16.2 del RIS estableix que *“si s'utilitzen altres mètodes i tècniques de valoració generalment acceptats diferents, com poden ser els mètodes de descompte de fluxos d'efectiu futurs estimats, es descriurà detalladament el mètode o tècnica concret escollit, així com les raons de la seva elecció. [...]”*.

6. SELECCIÓ DEL MÈTODE DE VALORACIÓ MÉS APROPIAT

La vigent LIS, igual que les Directrius de l'OCDE, no estableix una jerarquia quant als mètodes de valoració que cal utilitzar ni exigeix l'aplicació de més d'un mètode⁷. En aquest sentit, l'article 18.4 de la LIS indica que *“s'ha de tenir en compte, entre altres circumstàncies, la naturalesa de l'operació vinculada, la disponibilitat d'informació fiable i el grau de comparabilitat⁸ entre les operacions vinculades i no vinculades”*.

En l'àmbit nacional, aquest aspecte comporta una novetat de la vigent LIS respecte a la normativa anterior que sí que incloïa una jerarquia de mètodes.

7. ACORDS PREVIS DE VALORACIÓ DE PREUS DE TRANSFERÈNCIA

Les Directrius de l'OCDE defineixen els acords previs de valoració (APV o APA, per Advance Price Arrangement) com *“un acord que determina, amb caràcter previ a l'execució de l'operació vinculada, una sèrie de criteris oportuns (relatius, per exemple, al mètode, els comparables, els ajustaments pertinents i les hipòtesis crítiques relacionades amb futurs esdeveniments) per a la determinació dels preus de transferència aplicats a aquestes operacions, en el decurs d'un cert període. Els APA s'inicien formalment a instàncies del contribuent i impliquen la negociació entre el contribuent, una o més empreses associades i una o més administracions tributàries. Els APA tenen per objecte completar els mecanismes tradicionals administratius, judicials i basats en els convenis per resoldre els problemes que es deriven dels preus de transferència. Poden ser de la màxima utilitat quan els mecanismes tradicionals fallen o són difícils d'aplicar”*.

En l'àmbit nacional aquest aspecte el regula l'article 18.9 de la LIS en establir que *“Els contribuents poden sol·licitar a l'Administració tributària que determini la valoració de les operacions efectuades entre persones o entitats vinculades amb caràcter previ a la realització d'aquestes. Aquesta sol·licitud s'ha d'acompanyar amb una proposta que es fonamenti en el principi de lliure competència. L'Administració tributària pot formalitzar acords amb altres administracions als efectes de determinar conjuntament el valor de mercat de les operacions [...]”*.

⁷ Directrius de l'OCDE, Capítol I, paràgraf 2.11.

⁸ Per determinar si dues o més operacions són equiparables (comparables) s'hauran de considerar les circumstàncies establertes en l'article 17.2 del RIS

A continuació, s'inclouen les principals modificacions en el règim dels APV, que incorpora el mateix article 18.9 de la LIS i la secció 1a del Capítol VII *Acords previs de valoració d'operacions entre persones o entitats vinculades del RIS*:

- Es suprimeix la possibilitat de sol·licitar aquests tipus d'acords en relació amb l'aplicació de coeficients de subcapitalització.
- Quan ho prevegi un conveni de doble imposició, s'estén la possibilitat de sol·licitar aquests acords en relació amb les rendes estimades per operacions que hagi dut a terme un contribuent amb un establiment permanent a l'estranger.
- S'afegeix de manera expressa com a contingut de l'acord de les assumpcions crítiques l'esdeveniment de les quals condiona la seva aplicabilitat.
- S'estén la dimensió temporal, els APV no només afectaran l'exercici en curs i els quatre següents, sinó que també es projectaran a exercicis no prescrits sense liquidació ferma.

8. PARÀMETRES QUE CAL CONSIDERAR PER DUR A TERME UNA ANÀLISI ECONÒMICA DE LES TRANSACCIONS ENTRE PARTS VINCULADES

L'anàlisi econòmica de les transaccions vinculades és el resultat d'una anàlisi comparativa de les circumstàncies de les operacions vinculades amb les circumstàncies d'operacions entre entitats independents que puguin ser equiparables.

En virtut de l'article 18.3.e de la LIS, l'obligació de documentació no és exigible per a les operacions vinculades la contraprestació del conjunt d'operacions amb la mateixa persona o entitat vinculada de les quals no superi l'import mínim de 250.000 euros de valor de mercat durant el mateix període impositiu.

A efectes de determinar el valor normal de mercat que haurien acordat persones o entitats independents en condicions de lliure competència, s'ha de dur a terme una comparació de les circumstàncies de les operacions vinculades amb les circumstàncies d'operacions entre persones o entitats independents que puguin ser equiparables.

Per dur a terme l'anàlisi de comparabilitat, en primer lloc s'ha d'analitzar si es poden identificar en el si d'un grup d'operacions realitzades amb entitats independents que siguin similars a les operacions vinculades objecte d'anàlisi i que compleixin adequadament les condicions de comparabilitat. Si no n'hi ha, s'han d'identificar operacions entre parts independents de les quals es disposi de prou informació pública com per dur a terme l'esmentat anàlisi de comparabilitat.

La normativa espanyola i les Directrius de l'OCDE detallen cinc factors que s'han de tenir en consideració per establir si les circumstàncies de les operacions vinculades són raonablement anàlogues a les d'operacions similars entre tercers. Aquests factors són necessaris per identificar transaccions comparables i poder establir el valor de mercat d'un bé o servei.

El RIS, seguint les Directrius de l'OCDE, estableix, en l'article 17.2, els cinc factors que s'han de considerar per valorar si dues o més operacions són equiparables:

a) Les característiques específiques dels béns i serveis objecte de les operacions vinculades.

Les Directrius de l'OCDE estableixen que dues o més operacions són equiparables quan entre elles no hi ha diferències significatives o quan sí que n'hi ha però es poden eliminar fent les correccions o ajustaments necessaris.

En aquest sentit, les Directrius fan referència a les característiques dels béns o serveis com un factor determinant per identificar transaccions comparables. Cal tenir en compte les característiques següents⁹:

- En el cas de transmissions de béns tangibles, les característiques físiques, les qualitats, així com la seva disponibilitat i el volum de l'oferta;
- En el cas de la prestació de serveis, la naturalesa i l'abast dels serveis; i
- En el cas d'actius intangibles, la forma de l'operació (per exemple, la llicència del seu dret d'ús o la seva venda), el tipus d'actiu (per exemple, patent, marca o know-how), la durada i el grau de protecció i els beneficis previstos que es derivin de la utilització de l'actiu en qüestió.

Les característiques físiques dels productes, així com el perfil del client al qual van dirigits els productes, constitueixen els factors més destacats a l'hora de buscar potencials comparables per a l'anàlisi de les operacions vinculades de compra i venda de productes.

b) La descripció i anàlisi de les funcions assumides per les parts en relació amb les operacions vinculades objecte d'anàlisi, amb identificació de les responsabilitats, **riscos i actius** assumits per cada part involucrada, és un component crític per a l'anàlisi de comparabilitat en matèria de preus de transferència.

En les operacions comercials entre dues empreses independents, la remuneració reflecteix normalment les funcions desenvolupades per cada empresa (tenint en compte els actius que s'han utilitzat i els riscos que s'han assumit). Per tant, per determinar si són comparables entre sí operacions vinculades i no vinculades, o entitats associades i independents, cal fer una anàlisi funcional. Aquesta anàlisi funcional pretén identificar i comparar les activitats amb transcendència econòmica, les funcions que han exercit, els actius que han utilitzat i els riscos que han assumit les parts en l'operació.

Així, l'anàlisi funcional resulta crucial si es parteix del coneixement de les funcions, riscos i actius de les entitats del grup i de la seva activitat empresarial per poder plantejar una anàlisi de les transaccions vinculades i la selecció de la metodologia per a la seva valoració.

c) Els termes contractuals dels quals, si escau, se'n deriven les operacions, tenint en compte les responsabilitats, riscos i beneficis que assumeix cada contrapart.

En les operacions efectuades en condicions de plena competència, les clàusules contractuals defineixen, generalment, de manera expressa o implícita, com es reparteixen les responsabilitats, riscos i resultats entre les parts. En aquest sentit, l'examen dels termes contractuals ha de formar part de l'anàlisi funcional.

De facto, en les relacions comercials entre empreses independents, les diferències d'interessos entre les parts asseguren que, normalment, siguin elles mateixes les qui vetllin pel compliment dels termes del contracte, que només s'ignoraran o modificaran si resulta d'interès per a ambdues.

d) Les característiques dels mercats en els quals es lliuren els béns o es presten els serveis, o altres factors econòmics que puguin afectar les operacions vinculades.

---

⁹ Directrius de l'OCDE: Paràgraf 1.39.

Les característiques fonamentals del mercat en el qual un grup opera pot tenir incidència en els preus fixats i, conseqüentment, en els marges que s'obtinguin.

El mercat i les circumstàncies econòmiques en què s'han dut a terme les transaccions són aspectes que cal tenir en compte en l'anàlisi de comparabilitat entre dues transaccions. En aquest sentit, el preu d'un producte o servei pot variar en funció del mercat en el qual operen les empreses, fins i tot si els productes o serveis són idèntics.

Les circumstàncies econòmiques que poden ser rellevants per determinar la comparabilitat dels mercats són: la localització geogràfica; la dimensió; el grau de competència i la posició competitiva relativa de compradors i venedors; la disponibilitat (el risc) de béns i serveis alternatius; els nivells d'oferta i demanda en el mercat en la seva totalitat, així com en determinades zones, si són rellevants; el poder adquisitiu dels consumidors, la naturalesa i l'abast de la reglamentació del mercat; els costos de producció, incloent-hi els costos del sòl, del treball i del capital; els costos de transport; el nivell de mercat (per exemple, venda al detall o a l'engròs); la data i el moment de l'operació, etc.[...]¹⁰.

e) Qualsevol altra circumstància que sigui rellevant en cada cas, com poden ser les estratègies comercials.

Aquestes estratègies tenen rellevància en l'anàlisi de comparabilitat en la mesura en què aquestes es poden utilitzar com a guia en la identificació de transaccions potencialment comparables.

A continuació, s'identifiquen els principals factors de comparabilitat associats a la naturalesa de cada operació.

(8.1) Transaccions comercials: compravenda de productes derivades de les activitats de fabricació i distribució

Fruit de les activitats de fabricació i distribució que han dut a terme els grups multinacionals, es produeixen, principalment, les següents transaccions comercials vinculades:

- Venda de producte acabat per part d'entitats fabricants a entitats distribuïdores, per a la seva revenda en el mercat local;
- Venda de matèria primera entre entitats fabricants per a la seva incorporació en el procés productiu.

Existència de transaccions comparables

En l'anàlisi del caràcter de mercat d'aquestes transaccions, s'ha d'analitzar si hi ha transaccions amb tercers comparables a les transaccions vinculades, per a la qual cosa cal examinar acuradament l'equiparabilitat dels productes, juntament amb altres aspectes de la transacció analitzada (volum, estratègies empresarials adoptades, influències geogràfiques, mercats, funcions i riscos que assumeixen les diferents contraparts, entre d'altres).

Es distingeixen dos tipus de transaccions potencialment comparables, en funció de si l'entitat analitzada hi participa:

¹⁰ *Directrius de l'OCDE: Capítol I, secció D, paràgraf 1.55.*

- **Comparables interns:** En aquest cas, es compara el preu del bé (o el marge brut objecte de la transacció vinculada) amb els preus de béns de característiques similars (o els seus marges bruts) en transaccions comparables que hagi dut a terme l'obligat tributari o entitats del grup amb tercers.
- **Comparables externs:** En aquest cas, es compara el preu del bé (o el marge brut objecte de la transacció vinculada) amb els preus de béns de característiques similars (o els seus marges bruts) en transaccions comparables que s'hagin dut a terme entre companyies no vinculades.

La utilització d'operacions comparables (internes o externes) per suportar el caràcter de mercat d'una transacció vinculada, requereix complir amb estrictes criteris de comparabilitat i confirmar que les circumstàncies que concorren en ambdues transaccions són similars. Com a exemple, en el cas que una entitat fabricant vengui producte finalitzat (i) a una entitat distribuïdora vinculada que col·loca el producte en el mercat, exclusivament mitjançant majoristes; així com (ii) a una entitat independent que revèn el producte directament a minoristes; es pot apreciar que les circumstàncies que concorren en les vendes a tercers són sensiblement diferents a les que concorren en les vendes a companyies del grup, sobre la base que les funcions i riscos que assumeix (i, en conseqüència, la rendibilitat associada a les transaccions) l'entitat distribuïdora vinculada són diferents a les funcions que desenvolupa l'entitat independent.

En cas d'identificar operacions comparables internes o externes, es recomana l'aplicació dels mètodes tradicionals basats en el preu del bé o el marge obtingut en la transacció: **mètode del preu lliure comparable** (comparació de preus), **mètode del preu mitjà de revenda** (comparació de marges bruts sobre vendes) o **mètode del cost incrementat** (comparació de marges bruts sobre cost de vendes).

Anàlisi econòmica

En el cas que les operacions comparables internes o externes no reuneixin les condicions de comparabilitat per a la seva aplicació, resulta apropiat utilitzar el **mètode del marge net del conjunt d'operacions**, que examina el benefici operatiu en relació amb una base apropiada (per exemple: costos, vendes, actius) que obté un contribuent en les seves transaccions vinculades. D'acord amb les Directius de l'OCDE, aquest mètode opera d'una manera molt similar al mètode del cost incrementat i al mètode del preu mitjà de revenda. Aquesta similitud significa que per poder aplicar-se d'una manera fiable, el mètode del marge net del conjunt d'operacions s'ha d'aplicar de manera consistent, de la mateixa manera en què s'han d'aplicar els mètodes esmentats.

Els marges nets es veuen menys afectats per les diferències en les operacions que els preus, que és la magnitud que s'assoleix en el cas del mètode del preu lliure comparable. Els marges nets també són més tolerants que els marges bruts amb algunes diferències en les funcions. Les diferències en les funcions que es duen a terme entre companyies es veuen reflectides, normalment, en les variacions de les seves despeses operatives. Conseqüentment, les companyies poden tenir un ampli ventall de marges bruts d'explotació i, no obstant això, tenir nivells similars de benefici operatiu.

Per a l'aplicació del mètode del preu lliure comparable, es duen a terme estudis de benchmarking de companyies independents que es dediquen a activitats similars a les que du a terme l'entitat vinculada, la rendibilitat de la qual, fruit de les operacions vinculades, estem testejant.

Com a exemple, per testejar el caràcter de mercat de la rendibilitat que obtingui l'entitat d'un grup que distribueix producte comprat a entitats fabricants del mateix grup, s'ha de dur a terme un benchmarking d'entitats distribuïdores independents que operen en un mercat geogràfic similar i que desenvolupen funcions i riscos similars.

De la mateixa manera, per testejar el caràcter de mercat de la rendibilitat que obtinguin entitats d'un grup que únicament fabriquen producte per a entitats distribuïdores del mateix grup, s'ha de dur a terme un benchmarking d'entitats fabricants independents que operen en un mercat geogràfic similar i que desenvolupen funcions i riscos similars i que compten amb un nivell d'actius similars.

(8.2) Operacions de finançament: préstecs i crèdits

Els préstecs, a grans trets, són contractes mitjançant els quals s'acorda el lliurament o disposició d'un capital o principal a una persona amb la posterior obligació de devolució, tant de l'esmentat principal com dels interessos que aquest hagi meritat durant la seva vida.

Els tipus d'interès que es pacten en les operacions de préstec (tant entre entitats vinculades com entre parts independents) es fixen en funció de les condicions contractuals de l'operació i de l'objecte del finançament.

Paràmetres que es consideren, entre altres, en transaccions financeres entre parts independents, per determinar el tipus d'interès aplicable

a Solvència del deutor: El credit rating, que es basa en la probabilitat d'impagament, constitueix una indicació de la solvència que les entitats prestadores haurien pogut obtenir en el moment de pactar les condicions aplicables al préstec analitzat. El resultat de l'avaluació de la solvència creditícia és un dels paràmetres principals que s'utilitzen en l'anàlisi econòmica d'aquest tipus d'operacions, així com en la identificació d'operacions comparables entre tercers.

b Data de la concessió i termini: Préstecs amb diferents dates de constitució, ceteris paribus, poden tenir uns tipus d'interès de mercat substancialment diferents com a resultat de les diferències en la conjuntura econòmica en què hagin estat negociats. Per aquest motiu, la data de concessió d'un préstec ha de ser determinant a l'hora d'identificar préstecs entre entitats independents comparables.

c Grau de subordinació: La subordinació està relacionada amb l'ordre de preferència de cobrament dels deutes per part dels prestadors en cas d'insolvència del prestatari. Els préstecs subordinats es situen en una posició relegada en l'ordre de prelación del pagament dels deutes per part del prestador en cas d'insolvència; en incrementar-se el risc de no reemborsament d'aquests deutes, la subordinació és determinant per a la fixació del tipus d'interès d'un instrument financer, la qual cosa implica, habitualment, una prima de risc més elevada.

d Estructura del tipus d'interès (fix o variable): Els préstecs poden tenir una compensació estructurada en forma d'interès fix, és a dir, un tipus pactat i aplicable en el decurs de la vida del préstec, o en forma d'interès variable.

e Període d'amortització: L'estructura d'amortització dels interessos i del principal d'un préstec influeix en la rendibilitat esperada. Per aquest motiu, també és rellevant identificar transaccions comparables amb una estructura d'amortització comparable o dur a terme ajustaments per mitigar l'impacte de l'estructura de l'amortització sobre el tipus d'interès aplicable.

f Existència i tipus de garantia: Amb independència d'altres característiques, les operacions d'actiu es poden classificar en funció de l'existència de garanties, així com de la seva tipologia (préstecs amb garantia personal o real).

g Divisa: Tenint en compte que la volatilitat de les divises i les diferències en la inflació esperada són factors determinants del tipus d'interès, s'han d'identificar transaccions comparables entre tercers denominades en la mateixa moneda que els préstecs que s'analitzen o dur-se a terme ajustaments per mitigar l'impacte de la divisa sobre el tipus d'interès.

h Característiques del mercat: El mercat i les circumstàncies econòmiques en què es duen a terme transaccions financeres són aspectes que cal tenir en compte en l'anàlisi de comparabilitat entre dues transaccions. En aquest sentit, el tipus d'interès pot variar depenent del mercat, el cicle econòmic i la situació geogràfica en la qual operen l'entitat prestadora i prestatària.

Anàlisi econòmica

Per testejar que els preus de transferència aplicats a préstecs intragrup són consistents amb el principi de lliure competència, el **mètode del preu lliure comparable** representa la forma més directa de comparació de les condicions establertes en una operació vinculada amb la d'aquelles altres transaccions que, per haver-les dut a terme parts independents, es consideren de mercat.

En cas d'identificar préstecs entre una entitat d'un grup i un tercer, que puguin ser susceptibles de ser presos com a comparables interns respecte al préstec intragrup, aquests poden representar la manera més directa per suportar el caràcter de mercat. No obstant això, tenint en compte la liquiditat del mercat de capitals i la disponibilitat d'informació de transaccions realitzades entre tercers en condicions comparables, el mètode del preu lliure comparable o CUP permet determinar el valor normal de mercat de préstecs amb unes característiques similars, atenent als factors de comparabilitat que s'han descrit anteriorment.

(8.3) Operacions sobre actius intangibles

En seu de grups multinacionals, actualment es produeix un nombre creixent de transaccions vinculades relacionades amb actius intangibles. Es distingeixen, principalment, dos tipus de transaccions:

- Llicència d'ús d'intangibles de diferent naturalesa, i
- Transferència d'intangibles a efectes de centralitzar-ne el desenvolupament.

A l'hora de seleccionar el mètode de preus de transferència més apropiat per analitzar el valor de mercat d'una llicència o un intangible, s'ha de parlar especial atenció a:

a	La naturalesa de l'intangible (per exemple, marca, patent, disseny, know-how, software).
b	Les clàusules contractuals de les llicències d'intangibles, a efectes de confirmar que les parts contractants duguin a terme funcions similars i que la remuneració estigui establerta de la mateixa manera (percentatge sobre vendes).
c	Altres factors: exclusivitat, territori o any de formalització de l'acord.
d	La dificultat d'identificar transaccions comparables entre tercers.
e	La dificultat d'aplicar determinats mètodes de preus de transferència, com el mètode de repartiment del benefici o l'ús de tècniques de valoració específiques.
f	La importància associada a determinar on resideix la substància i el valor contribuït a l'intangible (propietat econòmica de l'intangible), en detriment de la seva propietat legal.

En la determinació del valor de mercat, associat a un actiu intangible susceptible de ser llicenciat o transferit, es poden aplicar els mètodes següents des de la perspectiva de preus de transferència:

- **Enfocament de mercat:** Implica que hi ha informació pública sobre el contracte de llicència entre entitats independents que permeten determinar la llicència d'ús d'un intangible i analitzar el seu caràcter de mercat. Aquests mètodes vinculen el valor amb el que s'obté en una transacció prèvia, bé dels mateixos actius avaluats, bé d'actius similars.
- **Enfocaments basats en els ingressos:** Implica un càlcul aproximat dels beneficis econòmics que poden generar els intangibles que s'han de valorar. Entre aquests mètodes s'inclouen els de capitalització de guanys històrics, el mètode del càlcul de l'estalvi en regalies o el mètode diferencial de beneficis bruts.

- **Enfocaments basats en el cost:** Implica desenvolupar un intangible com el que és objecte d'anàlisi (mètodes del cost de generar o mètode del cost de substituir un actiu determinat).

(8.4) Serveis intragrup i acord de repartiment de costos

Des de la perspectiva de preus de transferència, els serveis constitueixen una de les àrees més crítiques. Tant en procediments de comprovació tributària com en els tribunals, als contribuents generalment se'ls exigeix documentar, de manera extensiva, totes les transaccions de serveis a efectes de provar i defensar la seva deduïbilitat en l'Impost sobre Societats.

A efectes de determinar una compensació (pels serveis corporatius) que respecti el principi de lliure competència, s'han de considerar les circumstàncies tant des de la perspectiva del prestador del servei com des de la perspectiva del receptor. En aquest sentit, s'ha d'avaluar si una entitat independent comparable, en circumstàncies similars, estaria disposada a pagar pel servei i sobre la base dels costos en què incorri l'entitat prestadora.

Es distingeix entre serveis d'alt valor afegit i d'escàs valor afegit, sobre la base de les funcions i riscos assumits per part del prestador o receptor:

- Els **serveis d'alt valor afegit** són aquells la prestació dels quals pot requerir de personal altament qualificat i que contribueixen a generar un valor afegit rellevant a les parts involucrades en la transacció. La naturalesa d'aquests serveis està associada a funcions d'investigació i desenvolupament, propietat intel·lectual o industrial, transaccions financeres o serveis comercials. Els serveis d'alt valor afegit comporten una exposició al risc rellevant, però també unes expectatives de generar altes rendibilitats per al prestador o càrrecs importants per al receptor. Així, la retribució de serveis de valor afegit es pot establir mitjançant diferents metodologies de valoració, com el mètode de repartiment de benefici o el mètode de cost incrementat.
- Els **serveis d'escàs valor afegit** són aquells la naturalesa dels quals està associada a la proporció de suport a les activitats essencials de les empreses que formen part del grup. La tipologia d'aquests serveis sol ser de caràcter administratiu i auxiliar al negoci de l'entitat receptora. Són serveis necessaris, tot i que clarament rutinaris.

En la determinació del càrrec del servei a valor de mercat, una metodologia basada en els costos del proveïdor (**mètode de cost incrementat**) és la més apropiada en cas que no hi hagin serveis similars prestats a tercers, sobre la base que la naturalesa de les activitats que s'han dut a terme, els actius que s'han utilitzat i els riscos que s'han assumit siguin comparables.

En aquest context, l'Acció 8-10 de BEPS aborda els principals punts, que es detallen a continuació, que serveixen de guia per a contribuents i administracions tributàries, per analitzar els serveis d'escàs valor afegit:

a	Determinar si el servei s'ha dut a terme - Test d'utilitat ("Benefit test")
b	Determinar la base de costos
c	Definició de les claus de repartiment i la seva racionalitat
d	Marge de mercat: el marge sobre la base de costos ha de ser modest, atenent a la caracterització dels serveis com d'escàs valor afegit.

(8.5) Restructuracions empresarials en grups multinacionals

Fins al 2015, la normativa espanyola en matèria de preus de transferència no regulava els casos de reestructuració empresarial. Amb la nova LIS i el RIS en vigor des de gener de 2016, s'introdueix el requeriment d'identificar en el master file les operacions de reorganització empresarial que s'han dut a terme durant un període impositiu. Aquesta informació ha de dotar de fonts suficients a l'Administració tributària per qüestionar-se la potencial existència d'"exit charges" (o compensació de sortida), fruit d'operacions de reorganització empresarial, com traspàs de funcions d'investigació i desenvolupament o de distribució, d'una jurisdicció a una altra.

Un nombre significatiu de companyies multinacionals han reorganitzat i recentralitzat les seves operacions a Europa i també a Espanya. Les autoritats fiscals espanyoles centren l'atenció en les reestructuracions empresarials en considerar-les una mesura d'evasió fiscal. Les autoritats qüestionen principalment el tancament de filials i els càrrecs associats a la reestructuració, i fan ajustaments rellevants sense suportar la seva decisió amb complexes valoracions.

Es qüestiona, principalment, aquells casos en què sembla que no hi ha raons de negoci, sinó més aviat motius fiscals, des de la perspectiva de l'entitat espanyola; així com els casos en què la reestructuració només aporta un benefici al grup en global, sense considerar les conseqüències i implicacions de l'entitat espanyola.

En aquest context, els principals aspectes que s'han de considerar en l'àmbit d'una reestructuració empresarial, a efectes de determinar si una entitat espanyola necessita ser compensada com a conseqüència d'una reestructuració d'un grup multinacional són els següents:

a	El dret a percebre una compensació de mercat per la reestructuració (costos en què incorri l'entitat espanyola que es derivin d'aquesta reorganització).
b	L'existència de motius de negoci i no merament fiscals, des de la perspectiva del grup.
c	La transferència de valor, si aplica (actius, negoci relatiu a la filial, xarxa comercial, know-how).
d	Potencial indemnització per la finalització dels acords en vigor.

En qualsevol cas, el capítol IX de les Directrius de l'OCDE desenvolupa els aspectes rellevants que cal tenir en compte en operacions de reestructuració de negocis.

(8.6) Operacions de transmissió d'accions

La metodologia, generalment aplicada per determinar el rang de preus de mercat en la transmissió d'accions entre socis, es centra en l'aplicació de dues alternatives de valoració acceptades en matèria de preus de transferència, d'acord amb l'article 16.1 del RIS:

- L'aplicació del mètode de descompte de fluxos de caixa basat en els fluxos de caixa lliure projectats per la companyia objecte de valoració; i
- L'aplicació del mètode basat en l'ús de dades observables en el mercat, en concret el model de valoració per múltiples de mercat, centrat en ratis financers de capital de companyies que cotitzen en borsa. L'enfocament de múltiples de mercat té en consideració que les companyies que operen en el mateix sector comparteixen característiques similars i els valors o ratis financers

es veuran correlacionats amb aquestes característiques. Per això, la comparació d'una companyia específica respecte a companyies similars les dades financeres de les quals siguin públiques per ser entitats cotitzades en mercats regulats, podria comportar una base raonable per estimar el valor d'una companyia.

En l'aplicació d'aquests mètodes, el RIS requereix que es descrigui detalladament el mètode o tècnica que concretament s'hagi escollit, així com les raons de la seva elecció.

En concret, es recomana descriure les magnituds, percentatges, ratis, tipus d'interès, taxes d'actualització i altres variables en què es basin els esmentats mètodes i tècniques, i s'ha de justificar la raonabilitat i coherència de les hipòtesis assumides per referència a dades històriques, a plans de negoci o a qualsevol altre element que es consideri essencial per a la correcta determinació del valor i la seva adequació al principi de lliure competència.

9 AJUSTAMENT SECUNDARI

Quan les parts vinculades duen a terme operacions en condicions que no compleixen el principi de plena competència és necessari restablir la seva situació tributària a la que s'hagués produït si haguessin actuat com a empreses independents, és a dir, sota el principi de plena competència. En l'àmbit internacional, i utilitzant la terminologia de l'OCDE, podem distingir els ajustaments correctors següents que es poden practicar en una operació vinculada:

- Ajustament primari
- Ajustament correlatiu
- Ajustament secundari

El fet que les operacions es pactin amb uns preus diferents dels de mercat implica una transferència de beneficis d'unes entitats a altres. Tal com hem explicat anteriorment, amb la finalitat d'evitar i, si escau, corregir adequadament aquestes transferències de beneficis mitjançant la utilització dels denominats preus de transferència, s'estableix una regla de valoració obligatòria d'aquestes operacions pel valor de mercat que permet, en aquests casos, a l'Administració, corregir aquells valors declarats que no es corresponguin amb aquest valor normal de mercat.

En aquest sentit, es parla d'**ajustament primari**, que seria el que practicaria l'autoritat fiscal d'un estat per corregir els resultats que hagi declarat una empresa sotmesa a gravamen en aquell estat, per augmentar la seva base tributària per haver acordat uns preus diferents dels que haguessin pactat empreses independents. Correlativament, per compensar els efectes que hagi provocat l'ajustament primari que s'hagi dut a terme en el primer estat i per evitar la doble imposició econòmica que s'originaria per gravar dues vegades la mateixa renda, els convenis de doble imposició preveuen que les autoritats fiscals de l'altre estat contractant, on resideix l'altra empresa vinculada, duguin a terme el denominat **ajustament corresponent o correlatiu** de signe contrari a l'ajustament primari.

No obstant això, l'ajustament correlatiu no es durà a terme de manera automàtica per l'altre estat pel simple fet que un estat hagi corregit els beneficis d'una empresa associada, i només es practicarà si aquest estat, receptor de l'ajustament primari, considera que aquest ajust està justificat, tant en si mateix com en el seu import. És a dir, en cas que hi hagi un conveni de doble imposició signat entre els dos estats als quals afecten els ajustaments, els subjectes passius no poden exigir als estats que eliminin la doble imposició que comporta l'ajustament primari, disposant com a única alternativa de la sol·licitud d'iniciació del procediment amistós que preveu l'article 25 del model de conveni tributari de l'OCDE.

La pràctica d'aquests dos ajustaments, primari i correlatiu, permeten modificar l'assignació dels beneficis imposables entre les entitats vinculades d'acord amb el principi de plena competència, és a dir, amb els que haguessin obtingut si fossin empreses independents. Però aquests ajustament són insuficients, ja que els fons o recursos transferits entre les parts vinculades no s'han restituit, segueixen en l'empresa que els va rebre mitjançant l'operació vinculada, de manera que no s'haurà restablert exactament la situació que hi hauria hagut si les operacions s'haguessin dut a terme en condicions de plena competència, és a dir, a preus de mercat. Per aquesta raó, **sorgeix la necessitat de practicar el denominat ajustament secundari**, que l'únic que pretén és qualificar adequadament aquesta transferència de fons o recursos que va tenir lloc entre les empreses vinculades per atorgar-li un **determinat tractament fiscal**, ja sigui com a distribució de beneficis, aportació de capital, concessió d'un préstec o qualsevol altra, d'acord amb la seva naturalesa.

En particular, l'article 18.11 de la LIS estableix la qualificació que s'ha de donar a determinades diferències de valoració en els supòsits en els quals la vinculació es defineixi en funció de la relació socis o partícips-entitat: "[...]"

- a) *Quan la diferència **sigui a favor del soci o partícip**, la part que es correspongui amb el percentatge de participació en l'entitat es considera una **retribució de fons propis per a l'entitat i una participació en beneficis per al soci** [...].*
- b) *Quan la **diferència sigui a favor de l'entitat**, la part de la diferència que es correspongui amb el percentatge de participació en aquesta té la consideració **d'aportació del soci o partícip als fons propis de l'entitat, i augmenta el valor d'adquisició de la participació del soci o partícip** [...].*

Des de la perspectiva internacional, s'identifica la manca d'uniformitat en el tractament de l'ajustament secundari, cosa que comporta que es puguin produir situacions de doble imposició que no siguin corregides. En aquest context, l'OCDE recull la possibilitat, de què han fet ús alguns països, que el contribuent pugui evitar l'ajustament secundari sempre que es repatriïn els fons transferits. La repatriació es podrà fer obrint un compte per cobrar o reclassificant altres transferències, ja sigui articulant una devolució d'una part del preu de transferència o com el pagament d'una transferència addicional. A Espanya, en la recent reforma de les operacions vinculades (article 18.11 de la LIS i article 20 del RIS) es regula l'opció d'evitar l'ajustament secundari a través de la restitució patrimonial sempre que el contribuent justifiqui aquesta restitució abans que es dicti la liquidació que inclogui l'aplicació de les diferències entre el valor acordat i el valor de mercat de les operacions vinculades.

Exemple

Les societats A i B són vinculades (A és titular del 100% de B).

A ven a B existències que tenen un valor de mercat de 1.500 euros per 500 euros.

Ajustaments que s'han de dur a terme:

- Ajustament primari: A ha d'augmentar els beneficis sobre els quals ha de tributar en 1.000 euros.
- Ajustament correlatiu: B ha de minorar els beneficis sobre els quals ha de tributar en 1.000 euros.
- Ajustament secundari: Tot i els ajustaments primari i correlatiu, els fons que representen els 1.000 euros de beneficis transferits i que s'han ajustat a través dels ajustaments primari i correlatiu, continuen en la societat B. En aquest cas, es podria assimilar a una aportació de capital -de la matriu A a la seva filial B.

10 RÈGIM SANCIONADOR

El règim sancionador el regula l'article 18.13 de la LIS. Quan no hi ha ajustaments, la sanció és de 10.000 euros pel conjunt de dades omeses o falses (abans era de 15.000 euros) i de 1.000 euros (abans 1.500 euros) per cada dada omesa o falsa. Quan s'hagi d'aplicar una correcció, la sanció es calcula sobre el 15% de l'import ajustat i s'eliminen els mínims per sanció de la normativa anterior.

Col·legi
de Censors Jurats
de Comptes
de Catalunya

=

EL CØL·L3Ø1

Sor Eulàlia d'Anzizu, 41

08034 Barcelona

Tel. 93 280 31 00

Fax 93 252 15 01

col.legi@auditors-censors.com

www.auditors-censors.com